

Retinalkar og risiko for koronarsykdom

Trangere retinale arterioler og utvidede venyler er risikofaktorer for koronar hjertesykdom hos kvinner, men ikke hos menn.

Koronarkar og kar i øyebunnen gjennomgår samme type forandringer ved utvikling av hypertensjon. Studier med computerbaserte målinger av retinalkar har vist varierende resultater når det gjelder risikoen for koronar hjertesykdom.

Seks populasjonsbaserte studier ble identifisert (1). Målinger av retinalkarlumen og registrering av alle kjente risikofaktorer for koronarsykdom var blitt gjort for 22 159 personer uten tegn til slik sykdom. I løpet av 5–14 år utviklet 2 219 koronarsykdom (10%). Trangere arterioler og utvidede venyler var assosiert med koronarsykdom hos kvinner – hasardratio henholdsvis 1,17 (95% KI 1,07–1,28) og 1,16 (1,06–1,26) – men ikke hos menn (hasardratio 1,02 og 1,02). Kvinner uten hypertensjon eller diabetes hadde særlig høy hasardratio.

– Denne metaanalysen styrker hypotesen om at mikrovaskulær dysfunksjon er viktigere for utviklingen av koronar hjertesykdom hos kvinner enn hos menn, sier overlege Cecilie Risøe ved Hjertemedisinsk

Illustrasjonsfoto © Mediscan/Corbis/SCANPIX

avdeling, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet. – Symptomer, funn ved invasive undersøkelser og terapierespons er ofte ulik hos menn og kvinner. Kvinner har mindre koronarkar, mer diffus aterosklerose og kan ha svakere vasodilasjonsrespons enn menn. På hvilken måte utvidede venyler i retina har sammenheng med økt risiko for koronarsykdom, er uklart, sier Risøe.

Petter Gjersvik
petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. McGeechan K, Liew G, Macascill P et al. Meta-analysis: retinal vessel calibre and risk for coronary heart disease. *Ann Intern Med* 2009; 151: 404–13.

Inhalasjonssteroider med eller uten β_2 -agonister ved kols?

Langtidsbehandling med inhalasjonssteroider reduserer inflammasjon og demper nedgang i lungefunksjon hos kolspasienter. Salmeterol gir ingen tilleggseffekt.

Inhalasjonsbehandling med steroider og β_2 -agonister gir symptomreduksjon ved kronisk obstruktiv lungesykdom, men langtids-effekten på inflammasjon og lungefunksjon er i stor grad ukjent.

I en nederlandsk studie ble 114 kolspasienter som tidligere ikke hadde fått steroider, randomisert til enten daglig flutikasonebehandling i seks eller 30 måneder, flutikasone og salmeterol i 30 måneder eller placebo. Flutikasone ga en markert reduksjon i antall inflammatoriske celler i slimhinnebiopsier og sputum og forsinket lungekapasitetsreduksjonen. Tilleggsbehandling med salmeterol ga ingen ytterligere effekt. Etter avsluttet behandling økte celletallene og symptomene ble verre.

– Denne studien indikerer at de kliniske effektene av inhalasjonssteroider ved kols

er knyttet til den antiinflammatoriske effekten også ved langtidsbehandling, sier overlege May Brit Lund ved Lungemedisinsk avdeling, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet. – Dette er langt på vei et forventet funn. Det nye er at salmeterol ikke gir noen tilleggseffekt ved langtidsbehandling, noe som er vist i kortere studier.

Studien har vesentlige begrensninger, bl.a. fullførte bare tre firedeler av pasientene hele oppfølgingen, dessuten var den ikke designet for vurdering av kliniske utfallsvariabler. Og så var den for liten og av for kort varighet til å avdekke forekomsten av bivirkninger ved langtidsbehandling med inhalasjonssteroider, slik som økt risiko for pneumoni, påpeker Lund.

Petter Gjersvik
petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Lapperre TS, Snoeck-Stroband JB, Gosman MM et al. Effect of fluticasone with and without salmeterol on pulmonary outcomes in chronic obstructive pulmonary disease. *Ann Intern Med* 2009; 151: 517–27.

Virus assosiert med prostatakref

Xenotropisk leukemi-virus (XMRV) er det første gammaretrovirus identifisert som kan infisere mennesker. Ny forskning har nå vist at viruset er assosiert med prostatakref (Proc Natl Acad Sci USA 2009; 106: 16351–6).

Forskergruppen analyserte 334 prostataprøver, hvorav 233 var prøver fra kreftsvulster og 101 prøver tatt fra benign prostatahyperplasi. De benyttet kvantitativ PCR av DNA og immunhistokjemi for deteksjon av protein.

Virus-DNA ble detektert i 6% av svulstene og i 2% av hyperplasiene. 23% av svulstene uttrykte protein fra virus, tilsvarende for hyperplasiene var 4%. Forskerne fant en korrelasjon mellom XMRV-positivitet og Gleason-skår, med 44% positivitet i svulster med Gleason-skår 9 og 18% positivitet i svulster med Gleason-skår 6.

Mutasjoner gir nevropatisk sykdom

Hereditær sensorisk og autonom nevropati type 2 er en lidelse som kan medføre store vevsskader pga. manglende smertesignaloverføring og autonom dysfunksjon. En europeisk forskergruppe har nå gjort genetiske analyser i en familie der tre av åtte søsken hadde denne autosomalt recessive sykdommen (Nat Genet 2009; 41: 1179–81).

Genomvid kartlegging av familien identifiserte en region på kromosomregion 5p15.1. Ved å gjøre analyser av sju gener i dette området fant forskerne at alle affiserte familiemedlemmer hadde en homozygot mutasjon i genet *FAM134B*. Foreldrene var heterozygote bærere av mutasjonen. Fravær av proteinet Fam134b i musemodeller medførte endringer i Golgi-apparatet og induserte apoptose i enkelte dorsaltrotganglier.

Motorsykkelulykker og hjelm

I flere amerikanske stater er påbudet om bruk av hjelm for motorsyklister opphevet. MC-interesseforeninger har fått gjennomslag for argumenter om verre skader og lavere overlevelse med hjelm (Ann Surg 2009; 250: 390–4).

I en gjennomgang av 77 000 motorsykkelulykker i perioden 2002–07 ble det dokumentert at 76% hadde brukt hjelm. Disse hadde signifikant høyere Glasgow coma score og mindre alvorlige skader enn de resterende. I stater uten påbud om hjelm var dødeligheten signifikant høyere (5,9%) enn i stater med påbud (4,3%).